



تأثیر برنامه آموزش و مشاوره قبل از ازدواج بر آگاهی و نگرش زوجین نسبت به بهداشت

باروری

نویسندگان: عباسعلی رمزانی^۱، عبید... فرجی^۲، محمود فاطمی^۳، مریم سلوکی^۴

۱. نویسنده مسئول: کارشناس ارشد اپیدمیولوژی، گروه اپیدمیولوژی و آمار حیاتی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و

درمانی زابل تلفن: ۰۵۴۲-۲۲۵۳۵۳۰ Email: ramazani_ab@yahoo.com

۲. دانشجوی دکتری سیاست گذاری سلامت، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات

بهداشتی و درمانی زابل

۳. کارشناس بهداشت عمومی، حوزه معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زابل

۴. پزشک عمومی، حوزه معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زابل

چکیده

سابقه و اهداف: با آغاز زندگی مشترک، زوجین نیازمند اطلاعات مناسب و دقیق در زمینه جنبه های گوناگون بهداشت باروری می باشند. لذا این مطالعه به منظور تعیین تاثیر برنامه آموزش و مشاوره قبل از ازدواج بر آگاهی و نگرش زوجین نسبت به بهداشت باروری طراحی و اجرا گردید.

روش بررسی: در این مطالعه نیمه تجربی، تعداد ۲۵۰ زوج شرکت کننده در کلاسهای مشاوره قبل از ازدواج مرکز مشاوره سلامت شهرستان زابل در سال ۱۳۸۸ با استفاده از روش نمونه گیری غیر احتمالی آسان انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه خود ساخته شامل سه بخش اطلاعات فردی، آگاهی و نگرش بود که در قبل و بعد از آموزش تکمیل گردید. برای انجام مداخله و برنامه آموزشی از کارشناسان بهداشت عمومی استفاده گردید. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از آمار توصیفی و آزمونهای آماری t زوج شده و t مستقل، آنالیز واریانس یک طرفه و X^2 مورد تجزیه قرار گرفت.

یافته ها: میانگین سنی افراد مورد مطالعه $3/899 \pm 21/78$ سال بود. میانگین نمره آگاهی و نگرش افراد مورد مطالعه به ترتیب در قبل و بعد از آموزش از $5/85 \pm 2/44$ به $8/92 \pm 2/87$ و از $10/25 \pm 1/75$ به $11/12 \pm 1/71$ افزایش پیدا کرد ($p \leq 0/05$). مقایسه تغییرات آگاهی و نگرش در قبل و بعد از آموزش افراد مورد مطالعه بر حسب هریک از متغیرهای جنس، شغل و سطح تحصیلات. اختلاف آماری معنی داری را نشان داد ($p \leq 0/05$).

نتیجه گیری: هر چند برنامه آموزش و مشاوره قبل از ازدواج نسبتاً بر آگاهی و نگرش زوجین تاثیر دارد ولی این برنامه ها نیاز به اصلاح اساسی دارد و مهمترین اصل در ارتقای کیفیت این برنامه ها انتخاب یک محتوی آموزشی فراگیر بر اساس نیازسنجی آموزشی و مشکلات اساسی زوجین قبل از ازدواج و اختصاص زمان بیشتری به این کلاسها می باشد.

واژه های کلیدی: آموزش و مشاوره قبل از ازدواج، زوجین، آگاهی، نگرش، بهداشت باروری

طلوع بهداشت

فصلنامه علمی پژوهشی

دانشکده بهداشت یزد

سال یازدهم

شماره: سوم

پاییز ۱۳۹۱

شماره مسلسل: ۳۶

تاریخ وصول: ۱۳۹۰/۱۲/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۴/۱۵



مقدمه

ازدواج یک مرحله بسیار مهم زندگی و سنگ بنای تشکیل خانواده است که نه تنها زن و شوهر بلکه برای نسلهای بعد هم سر نوشت ساز است (۱). با آغاز زندگی مشترک زوجین نیازمند اطلاعات مناسب و دقیق در زمینه جنبه های گوناگون بهداشت باروری می باشند و اطلاع از بهداشت دستگاه تناسلی، اهمیت بکارگیری روشهای تنظیم خانواده و انتخاب روش مناسب برای پیشگیری از بارداری در سالهای نخستین زندگی مشترک از جمله مسائل مهم بهداشتی در زندگی زناشویی هستند. بنابراین برنامه مشاوره بهداشتی پیش از ازدواج از جمله خدمات بهداشتی بسیار مهم می باشد زیرا برنامه مشاوره و آموزش به زوجین کمک می کند تا آگاهی کامل را در زمینه های مهم مسائل بهداشت باروری کسب کنند و روابط جنسی آنها بر مبنای صحیح پایه گذاری شود (۲). تنظیم خانواده در مقیاس خانوادگی وسیله ای برای فاصله گذاری بین فرزندان و در مقیاس اجتماعی یکی از راههای برقراری تعادل میان توسعه اقتصادی- اجتماعی و میزان رشد جمعیت است. هر سال بیش از ۵۸۵۰۰۰ زن بر اثر عوارض حاملگی و زایمان جان می بازند، ۹۹٪ این مرگها در کشورهای در حال توسعه اتفاق می افتد (۳).

بیماریهای مقاربتی یکی از مشکلات اساسی بسیاری از کشورهاست در سال ۱۹۶۰ تنها دو نوع بیماری مقاربتی وجود داشته در حالی که اکنون تعداد آنها به بیش از ۲۵ بیماری رسیده است (۴).

زنان به نسبت بیشتری تحت تاثیر بیماریهای مقاربتی قرار می گیرند عوارض وخیم شامل بیماریهای التهابی لگن، نازایی، حاملگی خارج رحمی، سرطان دستگاه تناسلی و

حاملگی با پیامدهای منفی می باشد. درمان کامل در مبتلایان ممکن است به دلایل گوناگونی مثل عدم دسترسی به مراکز درمانی، پرهزینه بودن آزمایشات و داروهای مربوطه و یا ترس زنان از معاینات لگنی انجام نشود (۵).

سالانه افزون بر ۸ بلیون دلار صرف تشخیص و درمان بیماریهای مقاربتی و عوارض ناشی از آن می شود (۶). پیشگیری اولیه از طریق فعالیتهای ارتقا سلامتی مثل آموزش بهداشت و اقدامات حفاظتی مثل ایمن سازی می شود (۷).

به نظر می رسد که یکی از بهترین گروههایی که می توان فعالیتهای پیشگیری از بیماریهای مقاربتی را از آنان شروع کرد، زوجینی هستند که جهت مشاوره قبل از ازدواج مراجعه می کنند چرا که با توجه به فرهنگ جامعه ما، اکثر جوانان تا رسیدن به زمان ازدواج آموزشهای جامع و صحیحی در زمینه پیشگیری از این بیماری از طریق والدین و مدارس دریافت نکرده اند و اطلاعات آنان کافی نمی باشد (۸). طبق دستورالعمل وزارت بهداشت در سال ۱۳۸۰ انجام مشاوره و آموزش در زمینه های مختلف بهداشتی از جمله مسائل جنسی و بیماریهای مقاربتی یکی از وظایف مهم ماماها در نظر گرفته شده است (۹). با توجه به شیوع بیماریهای مقاربتی (STI) و افزایش رفتارهای پر خطر جنسی از یک سو و اعتقاد و باورهای نادرست و عدم آگاهی از جنبه های مختلف جنسی از سوی دیگر آموزش بهداشت جنسی یکی از اصول اساسی در ارتقا بهداشت فرد و جامعه به شمار می رود و مشاوره قبل از ازدواج یکی از بهترین فرصتها در جهت نیل به این مقصود می باشد (۱۰). در حقیقت یکی از اهداف مشاوره قبل از ازدواج دستیابی به بهداشت جنسی است (۴).



قابل کسب ۱۵ امتیاز بود. سوالات سنجش نگرش ۵ سوال بوده که بر مبنای مقیاس لیکرت ۳ تایی تنظیم و به هر سوال نمره بین ۱ تا ۳ در نظر گرفته شد و حداکثر نمره قابل کسب در این سنجش ۱۵ امتیاز بود. سطح آگاهی و نگرش در ۳ سطح ضعیف (کسب کمتر از ۵۰ درصد نمره کل) متوسط (کسب نمره ۵۰ تا ۷۵ درصد نمره کل) و خوب (کسب بالای ۷۵ درصد نمره کل) طبقه بندی گردید. پرسشنامه در ۲ مرحله قبل و بعد از آموزش در کلاسهای مشاوره قبل از ازدواج بین زوجین توزیع و پس از تکمیل جمع آوری گردید. برای انجام مداخله و برنامه آموزشی از کارشناسان بهداشت عمومی در کلاسهای آموزشی که برای زوجین در هر روز در مرکز مشاوره و سلامت به تعداد ۲۰ تا ۳۰ نفره (شامل ۱۲ جلسه آموزشی) به صورت سخنرانی به مدت یک ساعت در مورد مباحث مربوط به بهداشت باروری، تنظیم خانواده، بیماریهای ژنتیک و آمیزشی استفاده گردید و پس از برگزاری کلاس آموزشی پمفلتهای آموزشی در مورد مباحث فوق در اختیار افراد مورد مطالعه قرار گرفت. به دلیل عدم امکان دسترسی به نمونه ها در روزهای بعد از آموزش، آگاهی و نگرش زوجین بلافاصله بعد از اتمام برنامه آموزشی مورد ارزشیابی قرار گرفت. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از نرم افزار SPSS و با استفاده از آمارهای توصیفی و تحلیلی و به وسیله آزمونهای آماری t زوج شده، t مستقل و آنالیز واریانس یک طرفه و X^2 در سطح $p \leq 0.05$ مورد تجزیه قرار گرفت.

یافته ها

میانگین سنی افراد مورد مطالعه $21/78 \pm 3/89$ سال بود. بیشترین درصد فراوانی مربوط به گروه سنی ۱۸-۲۲ سال (۴۲/۴ درصد) بود. ۵۶٪ (۱۴۰ نفر) از افراد مورد مطالعه زن و ۴۴٪ (۱۱۰ نفر) آنها

در مبارزه علیه گسترش افسار گسیخته بیماریهای مقاربتی بخصوص ایدز اطلاع رسانی ابزار نیرومندی است. در این راستا زوجین جوان به عنوان ستونهای کانون خانواده بنیان اصلی آموزش و انتقال اطلاعات به نسل آینده تلقی می شوند بنابراین ارائه آموزش مناسب میتواند علاوه بر تأثیر بر رفتارهای خود زوجین از طریق ایشان در اختیار دوستان و آشنایان و دیگر افراد جامعه قرار گرفته و موجب گسترش فرهنگ پیشگیری از جامعه گردد. لذا این مطالعه به منظور تعیین تاثیر برنامه آموزش و مشاوره قبل از ازدواج بر آگاهی و نگرش زوجین نسبت به بهداشت باروری طراحی و اجرا گردید.

روش بررسی

در این مطالعه نیمه تجربی از نوع قبل و بعد جامعه مورد مطالعه شامل کلیه زوجین متقاضی ازدواج شهرستان زابل در طی زمان مورد مطالعه بودند. تعداد ۲۵۰ نفر از زوجهای شرکت کننده در کلاسهای مشاوره قبل از ازدواج مرکز مشاوره و سلامت شهرستان زابل در سال ۱۳۸۸ با استفاده از روش نمونه گیری غیر احتمالی آسان که تمایل به شرکت در مطالعه را داشتند، انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته بر اساس اهداف طرح که روایی محتوایی آن توسط تعدادی از اعضای هیئت علمی دانشگاه تایید شد، استفاده گردید.

پرسشنامه شامل سه بخش اطلاعات فردی (۹ سوال)، آگاهی (۱۵ سوال) و نگرش (۵ سوال) بود. بخش آگاهی در رابطه با تنظیم خانواده و باروری (۹ سوال)، بیماریهای مقاربتی و ژنتیک (۶ سوال) بود که به هر پاسخ صحیح هر سوال نمره یک و به پاسخ غلط و نمی دانم نمره صفر اختصاص داده شد و حداکثر نمره



آموزش ۲/۴۴ ± ۵/۸۵ (از مجموع ۱۵ امتیاز) بود که بعد از آموزش به ۲/۸۷ ± ۸/۹۲ افزایش پیدا کرد و میانگین نمره نگرش افراد مورد مطالعه در قبل از آموزش ۱/۷۵ ± ۱۰/۲۵ (از مجموع ۱۵ امتیاز) بود که بعد از آموزش به ۱/۷۱ ± ۱۱/۱۲ افزایش پیدا کرد و این اختلاف در سطح $P \leq ۰/۰۵$ معنی دار بود (جدول ۱).
 نتایج مطالعه نشان داد که افراد مورد مطالعه در قبل از مداخله ۸۷/۶ درصد از وضعیت آگاهی ضعیف برخوردار بودند که این سطح بعد از مداخله به ۵۲ درصد کاهش یافت و سطح آگاهی متوسط زوجین در قبل از مداخله ۱۲/۴ درصد بود که بعد از مداخله به ۴۰ درصد افزایش یافت. و وضعیت سطح نگرش خوب در قبل از مداخله ۹/۲٪ بود که بعد از مداخله این درصد به ۲۹/۶٪ افزایش یافت (جدول ۲).

مرد بودند. بیشترین درصد فراوانی افراد مورد مطالعه بر حسب تحصیلات مربوط به سطح تحصیلات متوسطه (۴۸/۸ درصد) و کمترین آن مربوط به سطح لیسانس و بالاتر (۲ درصد) بود. ۳۶/۴ درصد زوجین با یکدیگر نسبتی نداشتند و ۳۲ درصد دارای نسبت نزدیک بودند. بیشترین درصد فراوانی افراد مورد مطالعه بر حسب شغل مربوط به شغل خانه دار (۳۰ درصد) و کمترین آن مربوط به شغل کارگر - کشاورز و دامدار (۲/۴ درصد) بود. ۴۷/۶ درصد افراد مورد مطالعه شهر نشین و ۴۷/۲ درصد آنان روستایی بودند. ۳۹/۶ درصد (۹۹ نفر) افراد نسبت به قرص پیشگیری از بارداری و ۲۵/۶۹ درصد (۷۹ نفر) از افراد بیش از یک وسیله پیشگیری آشنایی داشتند.

در این مطالعه میانگین آگاهی افراد مورد مطالعه در قبل از

جدول ۱: مقایسه میانگین نمره آگاهی و نگرش افراد مورد مطالعه در قبل و بعد از مداخله

نتیجه آماری	بعد از برنامه آموزشی		قبل از برنامه آموزشی		نمره کل	نمره آگاهی
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
$P = ۰/۰۰۱$	۸/۹۲	۲/۸۷	۵/۸۵	۲/۴۴	۱۵	نمره آگاهی
$P = ۰/۰۰۱$	۱۱/۱۲	۱/۷۱	۱۰/۲۵	۱/۷۵	۱۵	نمره نگرش

جدول ۲: مقایسه سطح آگاهی و نگرش افراد مورد مطالعه در قبل و بعد از مداخله

جمع	خوب		متوسط		ضعیف		وضعیت قبل از مداخله	وضعیت بعد از مداخله
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۱۰۰	۲۵۰	۰	۰	۱۲/۴	۳۱	۸۷/۶	۲۱۹	آگاهی
۱۰۰	۲۵۰	۸	۲۰	۴۰	۱۰۰	۵۲	۱۳۰	نگرش
		$X^2 = ۷۹/۰۴$		$df = 2$	$P = ۰/۰۰۱$			
۱۰۰	۲۵۰	۹/۲	۲۳	۷۲/۴	۱۸۱	۱۸/۴	۴۶	قبل از مداخله
۱۰۰	۲۵۰	۲۹/۶	۷۴	۶۱/۲	۱۵۳	۹/۲	۲۳	بعد از مداخله
		$X^2 = 36/828$		$df = 2$	$P = ۰/۰۰۱$			



قبل و بعد از مداخله برحسب هریک از متغیرهای سطح تحصیلات و جنس اختلاف آماری معنی داری نشان داد ($P \leq 0/05$) ولی مقایسه تغییرات میانگین نمرات نگرش زوجین مورد مطالعه در قبل و بعد از مداخله برحسب هریک از متغیرهای سن، شغل، مذهب، محل سکونت و نسبت زوجین با یکدیگر اختلاف آماری معنی داری نشان نداد ($P \geq 0/05$) (جدول ۳).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میانگین نمره آگاهی زوجین مورد مطالعه در زمینه بهداشت باروری و تنظیم خانواده بعد از آموزش $1/809 \pm 3/25$ به $1/958 \pm 5/048$ و در زمینه بیماریهای مقاربتی از $1/198 \pm 2/328$ به $1/249 \pm 3/248$ افزایش یافت که این تغییرات از نظر آماری معنی دار بود ($P \leq 0/05$) (جدول ۴).

مقایسه تغییرات میانگین نمرات آگاهی زوجین مورد مطالعه در قبل و بعد از مداخله برحسب هریک از متغیرهای گروه های سنی، شغل، جنس اختلاف آماری معنی داری نشان داد ($P \leq 0/05$) و این اختلاف بیشتر بین گروههای سنی زیر ۱۸ سال و بالای ۲۲ سال، افراد دارای مشاغل آزاد با خانه دار و بیکار، و مشاغل خانه دار و بیکار با کارمند بود. اختلاف میانگین افزایش نمرات کسب شده در قبل و بعد از مداخله توسط زنان بیشتر از مردان بود (جدول ۳). ولی مقایسه تغییرات میانگین نمرات آگاهی زوجین مورد مطالعه در قبل و بعد از مداخله برحسب هریک از متغیرهای سطح تحصیلات، مذهب، محل سکونت و نسبت زوجین با یکدیگر اختلاف آماری معنی داری نشان نداد ($P \geq 0/05$) (جدول ۳).

مقایسه تغییرات میانگین نمرات نگرش زوجین مورد مطالعه در

جدول ۳: مقایسه تغییرات میانگین نمرات آگاهی و نگرش زوجین مورد مطالعه بر حسب متغیرهای دموگرافیک

نگرش		آگاهی		متغیر دموگرافیک	
نتیجه آزمون آماری	اختلاف میانگین و انحراف معیار	نتیجه آزمون آماری	اختلاف میانگین و انحراف معیار		
F= 1/801	1/93+1/25	F= 4/692	3+3/654	زیر ۱۸ سال	گروه های
df= 2	1/71+0/81	df= 2	3/60+2/80	۱۸-۲۲ سال	سنی
P= 0/167	1/618+0/707	P= 0/01	3/21+2/30	بالای ۲۲ سال	
t = 2/208	1/551+0/6	t = 7/435	2/705+1/2	مرد	جنس
df= 248	1/852+1/085	df= 248	2/97+3/907	زن	
P= 0/028		P= 0/01			
F= 3/755	2/409+1/468	F= 1/786	3/231+2/406	بی سواد و ابتدایی	سطح
df= 2	1/551+0/639	df= 2	3/052+2/482	راهنمایی و متوسطه	تحصیلات
P= 0/025	1/515+1/048	df= 2	3/058+3/463	دیپلم و بالاتر	
		P= 0/17			
F= 2/083	1/852+1/067	F= 18/384	2/896+3/656	بیکار و خانه دار	شغل
df= 2	1/616+0/551	df= 2	2/768+1/655	کارمند	
P= 0/127	1/544+0/637	P= 0/001	2/927+1/312	آزاد	



جدول ۴: مقایسه میانگین نمرات آگاهی زوجین مورد مطالعه در قبل و بعد از مداخله در رابطه با مباحث آموزشی

نتیجه آزمون آماری	بعد از برنامه آموزشی		قبل از برنامه آموزشی		نمره کل	حیطه آموزشی
	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین		
t=-۱۳/۳۱۵ df=۲۴۹ P= ۰/۰۰۱	۱/۹۵۸	۵/۰۴۸	۱/۸۰۹	۳/۲۵	۹	بهداشت باروری و تنظیم خانواده
t=-۹/۵۲۸ df=۲۴۹ P= ۰/۰۰۱	۱/۲۴۹	۳/۲۴۸	۱/۱۹۷	۲/۳۲۸	۶	بیماریهای مقاربتی و ژنتیک

بحث و نتیجه گیری

نتایج مطالعه نشان داد که آگاهی و نگرش زوجین مورد مطالعه در رابطه با بهداشت باروری در بعد از آموزش نسبت به قبل از آموزش افزایش پیدا کرد و این اختلاف از نظر آماری معنی دار بود ($P \leq 0/05$). ولی این افزایش در سطح بسیار بالایی قرار نداشت، بطوری که بعد از برنامه آموزشی و مشاوره تنها ۸ درصد و ۲۹/۶ درصد آنان به ترتیب از سطح آگاهی و نگرش خوبی برخوردار بودند. مطالعات متعدد نقش مؤثر آموزش و مشاوره قبل از ازدواج را در ارتقاء آگاهی و نگرش افراد مورد مطالعه نشان داده است که با نتایج مطالعه حاضر مطابقت و همخوانی دارد ولی میزان تأثیر آموزش و مشاوره در مطالعات مختلف متفاوت است (۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳).

در مطالعه معتمدی و همکاران در کرمان با هدف تعیین تأثیر مشاوره قبل از ازدواج بر دانش دختران، نمره آگاهی آنها به ترتیب قبل و بعد از مشاوره در مورد پیشگیری از معلولیتها $0/1 \pm$ و $3/9 \pm$ و $4/6 \pm$ مراقبت های دوران بارداری $1/2 \pm$ و $4/3 \pm$ و $1/1 \pm$ و $4/6 \pm$ و کنترل موالید $1/7 \pm$ و $2/4 \pm$ و $1/6 \pm$ بود. بین میانگین نمره آگاهی آنها در قبل و بعد از مطالعه تفاوت معنی دار آماری

وجود داشت و به طور کلی مشاوره قبل از ازدواج بر دانش دختران تأثیر داشت (۱۱).

بر اساس تحقیقات حاجی کاظمی و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی تهران تغییر میانگین نمرات آگاهی در زمینه بهداشت از نظر آماری معنی دار بود. اما تغییرات ایجاد شده میانگین نمرات آگاهی در زمینه اهمیت استفاده از تنظیم خانواده از نظر آماری معنی دار نبود. با توجه به اهمیت تنظیم خانواده زوجین بهتر است قبل از تصمیم به ازدواج در این زمینه آموزش داده شوند و دوران تحصیلات دبیرستان برای این آموزش مناسب می باشد (۱۲). پاک گوهر و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی تهران در گروه مداخله اکثریت زوجین یعنی ۹۶/۹٪ آنها رعایت بهداشت جنسی را در حد خوب نشان دادند حال آنکه در گروه شاهد بیشترین درصد زوجین (۵۹/۴٪) رعایت بهداشت جنسی در حد متوسط گزارش دادند و آزمون آماری اختلاف معنی داری در رعایت بهداشت جنسی در دو گروه مداخله و شاهد نشان داد. نتایج این مطالعه نشان داد با فراگیر کردن محتوای آموزشی می توان رعایت بهداشت جنسی را در افراد به نحو چشمگیری افزایش داد (۱۰).



تأثیر برنامه های آموزش و مشاوره با رعایت فواصل زمانی مناسب از زمان اجرای برنامه ضروری به نظر می رسد.

مطالعه حاضر نشان داد که کلاس های آموزش و مشاوره قبل از ازدواج نیاز به اصلاح اساسی دارد و مهمترین اصل در ارتقای کیفیت این برنامه ها انتخاب یک محتوی آموزشی فراگیر بر اساس نیازسنجی آموزشی و مشکلات اساسی زوجین قبل از ازدواج می باشد و همچنین زمان بیشتری به این گونه برنامه ها اختصاص پیدا کند و کارشناسان مسئول برگزاری برنامه های آموزشی و مشاوره از توانایی لازم در جهت جلب اعتماد زوجین برخوردار باشند. برنامه ریزان بهداشتی جامعه از طریق تنظیم برنامه های آموزشی برای زوجین قبل از ازدواج با استفاده از مدل ها و تاکید بر اهمیت پیشگیری از آنها سعی در ارتقاء سطح آگاهی و نگرش و در نهایت بهبود عملکرد آنها نسبت به بهداشت باروری و بیماریهای مقاربتی نموده تا بدینوسیله از گسترش بیماریهای مقاربتی و عوارض ناشی از آنها در جامعه پیشگیری بعمل آید و پیشنهاد می گردد برنامه های آموزش و سایر ارتباط جمعی افزایش یابد و ضمن تداوم این برنامه ها با بالا بردن سطح آگاهی افراد جامعه در جهت توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور گامهای مؤثری برداشته شود.

تقدیر و تشکر

مقاله حاضر حاصل طرح پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زابل می باشد. بر این اساس از همکاری معاونت محترم پژوهشی و آموزشی این دانشگاه که حمایت مالی این طرح را تقبل نمودند و تمامی همکاران محترم مرکز مشاوره سلامت زابل و دانشجویان عزیز که با ما همکاری داشتند تقدیر و تشکر به عمل می آید.

نتایج مطالعه انجام شده توسط میر محمد علی ئی و همکاران در دانشگاه علوم پزشکی تهران نشان داد که اختلاف معنی داری از نظر ارتباط بین مؤلفه های حساسیت و شدت درک شده نسبت به بیماریهای مقاربتی، منافع درک شده نسبت به پیشگیری از بیماریهای مقاربتی، موانع درک شده نسبت به پیشگیری از بیماریهای مقاربتی با عملکرد زوجین در پیشگیری از بیماریهای مقاربتی بود. نتیجه حاکی از آن بود که آموزش از طریق مدل باور بهداشتی در پیشگیری از بیماریهای مقاربتی موثر بود (۸).

نتایج مطالعه مودی و همکاران تفاوت معنی داری بین میانگین نمره آگاهی و نگرش قبل و بعد از مداخله در حیطه های بهداشت باروری، تنظیم خانواده و بیماریهای ژنتیک و معلولیتها نشان داد ولی این افزایش در سطح آگاهی بسیار بالا نبود که با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارد (۱۳).

آموزش بهداشت باروری قبل از ازدواج برای زوجین از اهمیت خاصی برخوردار است و کارکنان بهداشتی باید این مهم را با توجه به شرایط فرهنگی زوجین انجام دهند و برنامه های آموزش و مشاوره باید با برقراری ارتباط موثر و سازنده انجام گیرد تا تأثیر لازم را داشته باشد. سازمان جهانی بهداشت نیز تاکید بر کاربرد استراتژی مناسب برای آموزش برنامه های پیشگیری از بارداری برای جوانان در کشورهای آسیایی دارد و تاکید بر حق انتخاب روش پیشگیری از بارداری و آزادی عمل جوانان شده است (۱۴، ۱۵).

در این مطالعه به دلیل عدم امکان دسترسی به نمونه ها در روزهای بعد از برگزاری جلسات آموزشی آگاهی آنان بلافاصله بعد از اتمام برنامه مورد ارزشیابی قرار گرفت و این یکی از محدودیت های پژوهش حاضر می باشد. بدیهی است بررسی



References

- 1- Seraji M what every one should know about marriage health and family planning, 1st ed. Teimoorzadeh Publication, Tabib nashr 2006: 24-26. [Persian]
- 2- Garwick A, Nerdahl P, Banken R, et al. Risk and protective factors for sexual risk taking among adolescents involved in Prime Time. J Pediatr Nurs 2004; 19(5):340-50.
- 3- Fallah Hosieni K, comprehensive family planning and counseling, 1st. Shahr ab publication, Ayandeh Sazan, 2003: 3-6. [Persian]
- 4- Wilson H, McAndrews S. Sexual health – foundations for practice. London: Baillière Tindall Publication; 2000:3
- 5- Best K. Many Youth Face Grim STD Risks . Adolescents need skills and self-confidence to abstain or reduce risk. Available from:
2000;20(3):<http://www.reproline.jhu.edu/english/6read/6issues/6network/v20-3/nt2031.html>
- 6- Eng TR, Butler WT .The Hidden Epidemic: Confronting Sexually Transmitted Diseases 1st ed . the Institute of Medicine Washington, DC National Academies Press. 1997.
- 7- Edelman C L, Mandle CL. Health Promotion: Throughout the Lifespan Carole Lium Edelman, Carol Lynn Mandle St .Health promotion throughout the lifespan. 5ed. Mosby Publication: 2002: 16
- 8- Mir Mohammad aliei M, Modares M, Mehran A, et al. Survey of effect of prevention education of sexual transmitted diseases in couples based on health belief model, Hayat Journal of nursing and midwifery school, Tehran University of Medical Sciences 2006; 11(3-4):89-96. [Persian]
- 9- Center of midwifery administration, Iranian Ministry of Health & Medical Education, job description of midwives. Tehran: publication of Iranian Ministry of Health & Medical Education, 2001. [Persian]
- 10- Pakgozar M, Mir Mohammad aliei M, Mahmudi M, et al. Survey of effects pre-marriage counseling on sexual health of couples, Hayat Journal of nursing and midwifery school, Tehran University of Medical Sciences 2006; 11(3-4):39-46. [Persian]
- 11- Motamedi B, Soltan Ahmadi Zh, Nikian Y. Effect of pre-marriage counseling on girls' knowledge. Feyz, Kashan University of Medical Sciences 2004; 29 (8): 101-107. [Persian]
- 12- Haji Kazemi E, Mohammadi R, Hosseini F. Study on the effect of premarital health counseling 12 on girls' awareness. Journal of Iran University of Medical Sciences 2006; 52 (13): 93-100. [Persian]



-
- 13- Moodi M, Sharifzadeh GhR. The effect of instruction on knowledge and attitude of couples attending pre-marriage consultation classes. *Journal of Birjand University of Medical Sciences* 2008;15(3):32-39.
[Persian]
- 14- Peck SA. The importance of the sexual health history in the primary care setting. *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs* 2001;30(3):269-74.
- 15- Osis MJ, Duarte GA, Crespo ER, et al. Choice of contraceptive methods by women attending a public health clinic. *Cad Saude Publica* 2004;20(6):1586-94.



The Effects of Pre-marriage Education and Consultation on Knowledge and Attitude of Couples Regarding to Reproductive Health

Ramazani AA(MS.c)^{*1} Faraji O(Ph. D)² Fatemi M (BS.c)³ Solooki M(MD)⁴

1. Corresponding Author: MS.c in Epidemiology, Department of Epidemiology and Biostatistic, Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran.

2. Ph.D Student in Health Policy, Department of Management and Medical Informatics Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran

3. BS.c in Public health, Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran

4. MD. Zabol University of Medical Sciences, Zabol, Iran

Abstract

Background: Couples need to attain appropriate and exact information about various aspects of reproductive health in initiation of joint life. The aim of this study was to determine of effect of pre-marriage education and consultation on knowledge and attitude of couples regarding reproductive health.

Methods: This quasi-experimental study was done on 250 couples participating in pre-marriage counseling classes in Zabol's Health Counseling Center in 2010. The sampling was performed by simple non-randomized method. The instrument for data collecting was a questionnaire consisting of 3 sections: demographic information, knowledge questions and attitude questions. This education plan was conducted by health professionals presented in the form of lecture regarding reproductive health. Then data were then analyzed by SPSS software and descriptive statistics such as pair T-Test, one-way variance analysis, independent T-Test and X².

Results: Mean age of the participants was 21.78±3.89 years. Mean score of the participants' knowledge before presenting education was 5.85± 2.44 which increased to 8.92± 2.87 after education (p≤0.05). Mean score of attitude before education was 10.25±1.75 which increased to 11.12±1.71 after education (p≤0.05). The results also showed that the difference of mean of knowledge and attitude before and after intervention with variables such as sex job, and educational level was statistically significant (p≤0.05).

Conclusion: Although pre-marriage education and consulting plan affects on knowledge and attitude of couples but this plan needs to be revised basically and the most important principle in quality promotion of this plans is selection of a comprehensive educational content based on educational need assessment and prime difficulties of couples in pre-marriage and dedication of more time for these classes.

Keywords: Pre-marriage, Education and counseling, Couple, Knowledge, Attitude and reproductive health